

ISSN: 1991-3494 (Print)
ISSN: 2518-1467 (Online)

**SCIENTIFIC JOURNAL OF
PEDAGOGY AND ECONOMICS**

**№5
2026**



ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)



SCIENTIFIC JOURNAL OF PEDAGOGY AND ECONOMICS

PUBLISHED SINCE 1944

5 (423)

September – October 2026

ALMATY, 2026

EDITOR-IN-CHIEF:

ABYLKASSIMOVA Alma Yesimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of Central Asian Academic Research Center, Director of the Center for the Development of Pedagogical Education, Head of the Department of Methods of Teaching Mathematics, Physics and Computer Science at Abai KazNPU (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

SEMBIEVA Lyazzat Myktybekovna, Doctor of Economics, Professor of the Eurasian National University (Astana, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

EDITORIAL BOARD:

RICHELLE Marynowski, PhD in Education, Professor, Faculty of Education, University of Lethbridge, (Alberta, Canada), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

SHISHOV Sergey Evgenievich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education, Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy, Karaganda University named after E.A. Buketov (Karaganda, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-Chief of the journal "Standards and Monitoring in Education" (Moscow, Russia), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

BULATBAEVA Kulzhanat Nurymzhanovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Astana, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

PETR Hájek, PhD, Unicorn University, Associate Professor, Department of Finance, (Prague, Czech Republic), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

JUMAN Jappar, Doctor of Economics, Professor, Honorary Academician of Central Asian Academic Research Center, Honored Worker of Kazakhstan, Director of the Center for International Applied Research Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>, <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

LUKYANENKO Irina Grigorievna, Doctor of Economics, Professor, Head of Department of the National University of Kyiv-Mohyla Academy (Kyiv, Ukraine), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

YESIMZHANOVA Saira Rafihevna, Doctor of Economics, Professor of the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Scientific Journal of Pedagogy and Economics

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: «Central Asian Academic Research Center» LLP (Almaty).

The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan

№ KZ50VPY00121155, issued on 05.06.2025

Thematic focus: «*publication of the results of new achievements in the field of fundamental sciences*»

Periodicity: 6 times a year.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Central Asian Academic Research CenterB» LLP, 2026



БАС РЕДАКТОР:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Педагогикалық білім беруді дамыту орталығының директоры, Абай атындағы ҚазҰПУ математика, физика және информатиканы оқыту әдістемесі кафедрасының меңгерушісі (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Астана, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

РИШЕЛЬ Мариновски, білім беру саласындағы PhD, Летбридж университеті педагогика факультетінің профессоры, (Альберта, Канада), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және басқару университетінің кәсіби білім беру педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

ӘБІЛДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар мен мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

БОЛАТБАЕВА Күлжанат Нұрымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Астана, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

ПЕТР Хайек, PhD, Юникорн университеті, Қаржы департаментінің қауымдастырылған профессоры (Прага, Чехия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

ЖҰМАН Жаппар, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстанның Еңбек сіңірген қайраткері, ҚР ҰҒА құрметті академигі, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Халықаралық қолданбалы зерттеулер орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилянская академия» ұлттық университеті кафедрасының меңгерушісі (Киев, Украина), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихқызы, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Scientific Journal of Pedagogy and Economics

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Орталық Азия академиялық ғылыми орталығы» ЖШС (Алматы қ.).

Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 05.06.2025 ж. берілген № **KZ50VPY00121155** мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *«іргелі ғылым салалары бойынша жаңа жетістіктердің нәтижелерін жариялау»*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Орталық Азия академиялық ғылыми орталығы» ЖШС, 2026



ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования, заведующая кафедрой методики преподавания математики, физики и информатики КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

СЕМБИЕВА Ляззат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Астана, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

РИШЕЛЬ Мариновски, PhD в области образования, профессор факультета педагогики Летбриджского университета, (Альберта, Канада), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А. Букетова (Караганда, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Астана, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

ПЕТР Хайек, PhD, университет Юникорн, ассоциированный профессор Департамента финансов, (Прага, Чехия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

ЖУМАН Жаппар, доктор экономических наук, профессор, заслуженный деятель Казахстана, почетный академик НАН РК, директор Центра Международных прикладных исследований Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

ЛУКЬЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафиевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Scientific Journal of Pedagogy and Economics

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ТОО «Центрально-азиатский академический научный центр» (г. Алматы).

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан

№ KZ50VPY00121155 выданное 05.06.2025 г.

Тематическая направленность: «публикация результатов новых достижений в области фундаментальных наук».

Периодичность: 6 раз в год.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© ТОО «Центрально-азиатский академический научный центр», 2026



CONTENTS

PEDAGOGY

Abildinova G.M., Mukanova T.T., Kazhiakparova Zh.S.

Using AR effects in social networks to assess knowledge on information and communication technologies.....14

Abitayeva U.A., Sarybayeva A.Kh., Almagambetova A.A.

The effectiveness of teaching geometrical optics to future physics teachers using the GeoGebra software.....30

Abylkassymova A., Tuyakov Y., Rysbekova G.

Application of stochastic methods in professionally oriented teaching students of technical specialties.....43

Aidarkhanova K.A., Rauandina A.K.

Innovative approaches to developing dialogic speaking skills of grade 8–9 students in schools with a non-Kazakh language of instruction.....63

Akdeniz E., Bazarbayev K., Shormakova A.

Scientific and methodological foundations for using materials of the Kazakh national press of the early 20th century in teaching the history of Turkey.....77

Bashenova A.M., Tuyakbaev G.A.

Development of students' research competence through folklore and digital technologies.....93

Berdibek A.M., Kudaibergenova A.M.

Case Study technology as a means of forming professional competencies of future educational psychologists.....112

Imangaliyeva B., Torsykbaeva B., Unerbayeva Z.

Teaching the “Theory of Electrolytic Dissociation” section to students with special educational needs.....133

Iminova Yu.B.

Trends in research on preschool children’s safety behavior in Playful Learning: a bibliometric mapping.....148

Kaparova R., Yessenova M., Dyussov M.

Developing skills to find a derivative function using information technology.....171

Kengshilik A.T., Kalekeshov A.M., Abdrassulova Zh.T.

Methodological foundations for the use of artificial intelligence tools in teaching biology to students with special educational needs.....193

Kerimbaeva K.Z., Ussenbay A.U., Beysen A.K.

Effective organization of practical chemistry classes using artificial intelligence tools.....209

Kozhabayev S.E., Nysanov E.A., Abdrashova E.T.

Improving the computational thinking of future IT specialists through programming optimization problem.....226

Massalimova B.K., Dautova Z.S., Sharipkhanova A.

The role of implementing the Sustainable Development Goals using STEM projects.....240

Pernebayeva F., Kulakhmet M., Abdullaeva A.

The effectiveness of using innovative methods in teaching biology based on digital laboratories....256

Ryskulbek D.Zh., Daurenbek S.B., Dossmurzaeva A.S.

Teaching ethnocultural units to a Russian-speaking audience through artificial intelligence: working with translation mismatches.....278

Sabyrbaeva B.T., Zhensikbaeva N.Zh.

Development of students' eco-geographical culture in the context of a green economy.....300

Serikbayeva N., Belenko O., Orynbekova A.

Pedagogical decision-making based on the assessment of students' personal development and psychological well-being.....320

Shamshadinkyzy A., Kulanova S.Sh.

Teaching alash figures in higher education through storytelling and dramatization.....333

Zhumagulova Z.A., Ospanbekov Y.A., Nyssan G.

Methodology of using artificial intelligence in developing problem-solving skills of future physics teachers.....346

ECONOMICS

Ashirbayeva S.B., Yesirkepova A.M., Alzhanova A.A.

The Impact Of Climate Change On Forestry In Kazakhstan And Uzbekistan: Economic Assessment And Comparative Analysis.....360

Beisenbayeva A. K., Sultanova B. B., Turdaliyeva U.N.

Digitalization Of Accounting In Kazakhstan And Ensuring The Quality Of Accounting Information.....379

Esimkhan G.E., Rakhimberdinova M.U., Kabieva A.

Sustainable Development Of The Agro-Industrial Complex Through Innovation And Digital Technologies.....401

Gataulina G., Assanova A., Koshkarbaev K.

The Impact Of Digital Technologies On Nonperforming Loans In The Banking Sector.....418

Kaliyeva S., Umurzakova B., Tashimova U.

Key Directions For Developing A High-Quality Labor Force Market In The Context Of New Technology Adoption.....434

Konyrbekov M.Zh.

Structural And Technological Modernization Of Kazakhstan'S Industries Under Esg Transformation: Assessment Criteria.....453

Kozhakhmetova K., Rakhmatullayeva D., Ruziev K.

Esg-Investment Of Kazakhstan'S Endowment Funds: Institutional Constraints And Mechanisms To Overcome Them.....472

Kussainova D.B. , Intykbayeva S.Zh. , Guliyev F. Digital Financial Inclusion In Kazakhstan: Assessing The Efficiency Of Financial Product Use And Associated Risks.....	495
Madysheva A., Abdimoldayeva A., Mutaliyeva L. Artificial Intelligence In Managing Logistics Costs Of The Agro-Industrial Complex.....	517
Momynkulova S.M., Urkumbayeva A. R. , Yessakhmetova L. M. Innovative Development Of Kazakhstan’S Grain Sector: Trends, Challenges, And Strategic Priorities.....	533
Nurbatsin A., Lodhi R.N., Karacsony P. Gender Inequality In Access To Digital Technologies And Its Impact On Women’S Employment In Kazakhstan.....	554
Nurgaliyeva K. Esg Factors Of Structural Modernization Of Kazakhstan’S Economy: Sectoral Differences And Development Priorities.....	575
Sarkambayeva Sh.G., Turegeldinova A.T., Kumpekeyev A.K. Consumer credit behavior and personalized lending in digital banking.....	598
Skakova S.N., Davletova M.T., Gerasimenko V.V. Social Media And User-Generated Content As Factors Influencing Consumers’ Tourist Decisions In Kazakhstan.....	613
Tansykbayeva G.O., Baigireeva Zh., Nurgaliyeva Zh.E. Digital Transformation Of Remuneration Systems In Kazakhstan: Mechanisms For Improving Efficiency And Fairness.....	631
Tolepov A.Ye., Karibayeva A.M., Muslimkyzy L. The role of high tech medical technologies in improving the efficiency of the healthcare system in the Republic of Kazakhstan.....	650
Tulaganov A.B., Bigozhin R.M., Nurmagambetova A.I. Quality Assurance Activities In Universities Of The Republic Of Kazakhstan: Development Challenges.....	672
Tuleshova G., Serikbayev S., Zhangirova R. Development Of The Circular Economy Based On Marketing Models Of Sustainable Consumption And Waste Recycling.....	688
Wang Jingyan, Kanabekova M., Dzhakisheva U. Factors Driving The Accelerated Economic Development Of Cities In Kazakhstan And China: A Comparative Analysis.....	703
Zhu Jian, Kusmoldayeva Zh., Abraliyev O.A. Artificial Intelligence As A Tool For Improving The Efficiency Of Healthcare System Management In Kazakhstan.....	722

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Абильдинова Г.М., Муканова Т.Т., Кажиякпарова Ж.С.

AR-эффектілерді әлеуметтік желілер арқылы ақпараттық-коммуникациялық технологиялар бойынша білімді бағалауда қолдану.....14

Әбіғасва Ұ.Ә., Сарыбаева Ә.Х., Алмағамбетова А.А.

GeoGebra бағдарламасын қолдану арқылы болашақ физика мұғалімдеріне геометриялық оптиканы оқытудың тиімділігі.....30

Әбілқасымов А., Тұяқов Е., Рысбекова Г.

Техникалық мамандықтағы студенттерді кәсіби бағдарлы оқытуда стохастикалық әдістерді қолдану.....43

Айдарханова К.А., Рауандина А.К.

Қазақ тілінде оқытпайтын мектептерде 8–9-сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын қалыптастырудың инновациялық тәсілдері.....63

Акдениз Э., Базарбаев К., Шормакова А.

Хх ғасырдың басындағы қазақ ұлттық баспасөзі материалдарын Түркия тарихын оқытуда пайдаланудың ғылыми-әдістемелік негіздері.....77

Башенова Ә.М., Тұяқбаев Ғ.Ә.

Білім алушылардың зерттеушілік құзыреттілігін фольклор және цифрлық технологиялар арқылы дамыту.....93

Бердібек А.М., Қудайбергенова А.М.

Болашақ педагог-психологтардың кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастырудағы Case Study технологиясының рөлі.....112

Иманғалиева Б., Торсықбаева Б., Өнербаева З.

«Электролиттік диссоциация теориясы» тарауын ерекше балаларға оқыту.....133

Иминова Ю.Б.

Playful learning негізінде мектеп жасына дейінгі балалардың қауіпсіз мінез-құлқын зерттеу үрдістері: библиометриялық карталау.....148

Капарова Р., Есенова М., Дюсов М.

Функцияның туындысын табу дағдыларын ақпараттық технологияларды қолдану арқылы қалыптастыру.....171

Керімбаева К.З., Үсенбай А.Ұ., Бейсен А.К.

Химия пәнінде жасанды интеллект құралдарын қолдану арқылы тәжірибелік сабақтарды тиімді ұйымдастыру.....193

Кеңшілік А.Т., Калекешов А.М., Абдрасұлова Ж.Т.

Еббқ бар оқушыларға биология пәнін оқытуда жасанды интеллект құралдарын қолданудың әдістемелік негіздері.....209

Кожабасев С.Е., Нысанов Е.А., Абдрашова Э.Т.

Оңтайландыру есептерін бағдарламалау арқылы болашақ информатиктердің есептеуіш ойлау қабілетін жетілдіру.....226

Масалимова Б.К., Даутова З.С., Шарипханова А.

STEM жобаларды қолдану арқылы тұрақты даму максаттарын жүзеге асырудың маңызы.....240

Пернебаева Ф. С., Құлахмет М., Абдуллаева А.А.

Цифрлық зертханалар негізінде биологияны оқытуда инновациялық әдістерді қолданудың тиімділігі.....256

Рысқұлбек Д.Ж., Дәуренбек С.Б., Досмурзаева А.С.

Этномәдени бірліктерді орыс аудиториясында жиі арқылы оқыту: аудармадағы сәйкессіздіктермен жұмыс.....278

Сабырбаева Б.Т., Женисқбаева Н.Ж.

Жасыл экономика жағдайында оқушылардың экологиялық-географиялық мәдениетін дамыту.....300

Серикбаева Н., Беленко О., Орынбекова А.

Оқушылардың тұлғалық дамуы мен психологиялық әл-ауқатын бағалау негізінде педагогикалық шешім қабылдау.....320

Шамшадинқызы А., Құланова С.Ш.

Жоғары оқу орындарында Алаш қайраткерлерін сторителлинг және драматизация әдістері арқылы оқыту.....333

Жұмағұлова З.А., Оспанбеков Е.А., Нысан Г.

Болашақ физика мұғалімдерінің есеп шығару дағдыларын дамытуда жасанды интеллектті қолдану әдістемесі.....346

ЭКОНОМИКА

Әшірбаева С.Б., Есіркепова А.М., Әлжанова А.А.

Климаттық өзгерістердің Қазақстан және Өзбекстан орман шаруашылығына әсері: экономикалық бағалау және салыстырмалы талдау.....360

Бейсенбаева А.К., Сұлтанова Б.Б., Тұрдалиева Ү.Н.

Қазақстандағы бухгалтерлік есепті цифрландыру және есептік ақпараттың сапасын қамтамасыз ету.....379

Есімхан Г.Е., Рахимбердинова М.У., Қабиева Ә.

Инновациялар мен цифрлық технологиялар негізінде агроөнеркәсіптік кешеннің тұрақты дамуы.....401

Гатаулина Г., Асанова А., Қошқарбаев Қ.

Цифрлық технологиялардың банк секторындағы проблемалық берешекке әсері.....418

Қалиева С., Өмірзақова Б., Ташимова Ү.

Жаңа технологияларды енгізу жағдайында сапалы еңбек ресурстары нарығын қалыптастырудың негізгі бағыттары.....434

Қонырбеков М.Ж.

Қазақстан өнеркәсібінің esg трансформациясы жағдайындағы құрылымдық-технологиялық жаңғыруы: бағалау өлшемдері.....453

Қожахметова Қ., Рахматуллаева Д., Рузиев К.

Esg-қазақстанның эндаументтік қорларына инвестициялар: институционалдық шектеулер және оларды еңсеру тетіктері.....472

Құсайынова Д.Б., Интықбаева С.Ж., Гулиев Ф.

Қазақстандағы цифрлық қаржылық инклюзия: қаржы өнімдерін пайдалану тиімділігін және ілеспе тәуекелдерді бағалау.....495

Мәдішева Ә., Әбдімолдаева А., Мұталиева Л.

Агроөнеркәсіптік кешеннің логистикалық шығындарын басқарудағы жасанды интеллект...517

Момынқұлова С.М., Үркімбаева А.Р., Есахметова Л.М.

Қазақстанның астық секторын инновациялық дамыту: үрдістер, проблемалар және стратегиялық басымдықтар.....533

Нұрбақин А., Лодхи Р.Н., Карачони П.

Цифрлық технологияларға қол жеткізудегі гендерлік теңсіздік және оның қазақстандағы әйелдердің жұмыспен қамтылуына әсері.....554

Нұрғалиева Қ.

Қазақстан экономикасын құрылымдық жаңғыртудың esg-факторлары: салалық айырмашылықтар мен даму басымдықтары.....575

Саркамбаева Ш.Г., Турегелдинова А.Т., Кумпекеев А.К.

Цифрлық банкінгтегі тұтынушының кредиттік мінез-құлқы және дербестендірілген кредиттеу.....598

Скакова С.Н., Давлетова М.Т., Герасименко В.В.

Әлеуметтік желілер мен пайдаланушылар жасаған контент Қазақстандағы тұтынушылардың туристік шешімдеріне әсер ететін факторлар ретінде.....613

Тансықбаева Г.О., Байгиреева Ж., Нұрғалиева Ж.Е.

Қазақстандағы еңбекақы төлеу жүйелерінің цифрлық трансформациясы: тиімділік пен әділдікті арттыру тетіктері.....631

Төлепов Ә.Е., Карибаева А.М., Муслимқызы Л.

Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесінің тиімділігін арттырудағы жоғары технологиялық медициналық технологиялардың рөлі.....650

Тулағанов А.Б., Бигожин Р.М., Нұрмағамбетова А.И.

Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарында сапаны қамтамасыз ету қызметі: даму мәселелері.....672

Түлешова Г., Серікбаев С., Жангирова Р.

Тұрақты тұтыну мен қалдықтарды қайта өңдеудің маркетингтік модельдері негізінде циркулярлық экономиканы дамыту.....688

Ван Цзинъянь, Қанабекова М., Джакишева У.

Қазақстан мен Қытай қалаларының озыңқы экономикалық даму факторлары: салыстырмалы талдау.....703

Чжу Цзянь, Құсмолдаева Ж., Әбралиев О.А.

Жасанды интеллект Қазақстанның денсаулық сақтау жүйесін басқару тиімділігін арттыру құралы ретінде.....722

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Абильдинова Г.М., Муканова Т.Т., Кажиякпарова Ж.С.

Применение AR-эффектов при оценке знаний по информационно-коммуникационным технологиям через социальные сети.....14

Абитаева У.А., Сарыбаева Ә.Х., Алмагамбетова А.А.

Эффективность обучения геометрической оптике будущих учителей физики с применением программы GeoGebra.....30

Абылкасымова А., Туяков Е., Рысбекова Г.

Применение стохастических методов в профессионально ориентированном обучении студентов технических специальностей.....43

Айдарханова К.А., Рауандина А.К.

Инновационные подходы к развитию навыков диалогической речи у учащихся 8–9-х классов в школах с неказахским языком обучения.....63

Акдениз Э., Базарбаев К., Шормакоева А.

Научно-методические основы использования материалов казахской национальной прессы начала XX века в преподавании истории Турции.....77

Башенова А.М., Туякбаев Г.А.

Развитие исследовательской компетентности обучающихся посредством фольклора и цифровых технологий.....93

Бердібек А.М., Кудайбергенова А.М.

Технология Case Study как средство формирования профессиональных компетенций будущих педагогов-психологов.....112

Имангалиева Б., Торсыкбаева Б., Унербаева З.

Обучение обучающихся с особыми образовательными потребностями по разделу «Теория электролитической диссоциации».....133

Иминова Ю.Б.

Тенденции исследований безопасного поведения дошкольников в Playful Learning: библиометрическое картирование.....148

Капарова Р., Есенова М., Дюсов М.

Формирование навыков нахождения производной функции с использованием информационных технологий.....171

Кеншилик А.Т., Калекешов А.М., Абдрасулова Ж.Т.

Методические основы применения инструментов искусственного интеллекта в обучении биологии обучающихся с особыми образовательными потребностями.....193

Керимбаева К.З., Усенбай А.У., Бейсен А.К.

Организация практических занятий химии с использованием искусственного интеллекта...209

Кожабаяев С.Е., Нысанов Е.А., Абдрашова Э.Т.

Совершенствование вычислительного мышления будущих информатиков посредством программирования задач оптимизации.....226

Масалимова Б.К., Даутова З.С., Шарипханова А. Роль реализации целей устойчивого развития с помощью STEM-проектов.....	240
Пернебаева Ф. С., Кулахмет М., Абдуллаева А.А. Эффективность использования инновационных методов в обучении биологии на базе цифровых лабораторий.....	256
Рысқұлбек Д.Ж., Дэуренбек С.Б., Досмурзаева А.С. Обучение этнокультурным единицам в русскоязычной аудитории с использованием искусственного интеллекта: работа с несоответствиями при переводе.....	278
Сабырбаева Б.Т., Женискаева Н.Ж. Развитие эколого-географической культуры учащихся в условиях зелёной экономики.....	300
Серикбаева Н., Беленко О., Орынбекова А. Принятие педагогических решений на основе оценки личностного развития и психологического благополучия учащихся.....	320
Шамшадинкызы А., Куланова С.Ш. Преподавание деятельности деятелей Алаша в высших учебных заведениях посредством сторителлинга и драматизации.....	333
Жұмағұлова З.А., Оспанбеков Е.А., Нысан Г. Методика использования искусственного интеллекта в развитии навыков решения задач у будущих учителей физики.....	340

ЭКОНОМИКА

Аширбаева С.Б., Есиркепова А.М., Альжанова А.А. Влияние климатических изменений на лесное хозяйство Казахстана и Узбекистана: экономическая оценка и сравнительный анализ.....	360
Бейсенбаева А.К., Султанова Б.Б., Турдалиева У.Н. Цифровизация бухгалтерского учета в Казахстане и обеспечение качества учетной информации.....	379
Есимхан Г.Е., Рахимбердинова М.У., Кабиева А. Устойчивое развитие агропромышленного комплекса на основе инноваций и цифровых технологий.....	401
Гатаулина Г., Асанова А., Кошкарбаев К. Влияние цифровых технологий на проблемную задолженность банковского сектора.....	418
Калиева С., Умурзакова Б., Ташимова У. Ключевые направления формирования рынка качественных трудовых ресурсов в условиях внедрения новых технологий.....	434
Конырбеков М.Ж. Структурно-технологическая модернизация отраслей промышленности Казахстана в условиях esg-трансформации: критерии оценки.....	453
Кожаметова К., Рахматуллаева Д., Рузиев К. Esg-инвестирование эндаумент-фондов Казахстана: институциональные ограничения и механизмы их преодоления.....	472

Кусаинова Д.Б., Интыкбаева С.Ж., Гулиев Ф.

Цифровая финансовая инклюзия в Казахстане: оценка эффективности использования финансовых продуктов и сопутствующих рисков.....495

Мадышева А., Абдимолдаева А., Муталиева Л.

Искусственный интеллект в управлении логистическими издержками агропромышленного комплекса.....517

Момынкулова С.М., Уркумбаева А.Р., Есахметова Л.М.

Инновационное развитие зернового сектора Казахстана: тенденции, проблемы и стратегические приоритеты.....533

Нурбацин А., Лодхи Р.Н., Карачони П.

Гендерное неравенство в доступе к цифровым технологиям и его влияние на занятость женщин в Казахстане.....534

Нурғалиева К.

Esg-факторы структурной модернизации экономики Казахстана: отраслевые различия и приоритеты развития.....575

Саркамбаева Ш.Г., Турегелдинова А.Т., Кумпекеев А.К.

Кредитное поведение потребителей и персонализированное кредитование в цифровом банкинге.....598

Скакова С.Н., Давлетова М.Т., Герасименко В.В.

Социальные сети и пользовательский контент как факторы, влияющие на туристические решения потребителей в Казахстане.....613

Тансыкбаева Г.О., Байгиреева Ж., Нурғалиева Ж.Е.

Цифровая трансформация систем оплаты труда в Казахстане: механизмы повышения эффективности и справедливости.....631

Төлепов А.Е., Карибаева А.М., Муслимқызы Л.

Роль высокотехнологичных медицинских технологий в повышении эффективности системы здравоохранения Республики Казахстан.....650

Тулаганов А.Б., Бигожин Р.М., Нурмагамбетова А.И.

Деятельность по обеспечению качества в вузах Республики Казахстан: проблемы развития.....672

Тулешова Г., Серикбаев С., Жангирова Р.

Развитие циркулярной экономики на основе маркетинговых моделей устойчивого потребления и переработки отходов.....688

Ван Цзинъянь, Канабекова М., Джакишева У.

Факторы опережающего экономического развития городов Казахстана и Китая: сравнительный анализ.....703

Чжу Цзянь, Кусмолдаева Ж., Абралиев О.А.

Искусственный интеллект как инструмент повышения эффективности управления системой здравоохранения Казахстана.....722

SCIENTIFIC JOURNAL OF PEDAGOGY AND ECONOMICS

ISSN 1991-3494

Volume 5.

Number 423 (2026), 672-687

<https://doi.org/10.32014/2026.2518-1467.1310>

UDC 378.014.6:005.6(574)

IRSTI 06.71.45

© **Tulaganov A.B., Bigozhin R.M.*, Nurmagambetova A.I., 2026.**

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan.

E-mail: bigozhin@enu.kz.

**QUALITY ASSURANCE ACTIVITIES IN UNIVERSITIES OF THE
REPUBLIC OF KAZAKHSTAN: DEVELOPMENT CHALLENGES****Tulaganov Anvar** — PhD, Acting Professor, Department of Management, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan,E-mail: tab13011980@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-4169-8911>;**Bigozhin Rysdaulet** — PhD Student, Lecturer, Department of Management, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan,E-mail: bigozhin@enu.kz, <https://orcid.org/0009-0007-0269-0104>;**Nurmagambetova Armiyash** — Doctor of Economics (Professional Doctorate), Director of ENU Graduate School of Business (ENU GSB), L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan,E-mail: nurmagambetova_ai@enu.kz, <https://orcid.org/0000-0002-3731-3970>.

Abstract. The article examines the development and functioning of internal quality assurance systems in higher education institutions, using L.N. Gumilyov Eurasian National University as a case study. In the context of digitalization and modernization of higher education, ensuring the quality of educational activities has become a strategic priority and an important determinant of university competitiveness, institutional sustainability, and effective educational management. The study aims to analyze the internal quality assurance system at L.N. Gumilyov Eurasian National University, identify the main challenges affecting its performance, and substantiate directions for improvement in accordance with the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). The methodological framework combines systematic and comparative analysis, a review of academic literature, content analysis of regulatory documents and internal university policies, and the examination and interpretation of educational performance indicators. The findings indicate that the university has established an internal quality assurance system based on international standards, institutional accountability, and continuous improvement. However, several areas require further development, particularly integrating quality assurance procedures into university strategic management, more broadly applying digital

tools to monitor and evaluate educational outcomes, and promoting a sustainable quality culture among academic staff, students, and administrative personnel. The study's scientific contribution lies in conceptualising internal quality assurance as an integrated management system that combines organisational, informational, and analytical mechanisms to improve educational processes. The practical significance of the findings lies in their potential to strengthen institutional quality management mechanisms and support the digital transformation of internal quality assurance systems in Kazakhstan's higher education institutions.

Keywords: higher education, quality assurance, ESG standards, university management, digitalization, quality culture, educational management

For citations: Tulaganov A.B., Bigozhin R.M., Nurmagambetova A.I. Quality assurance activities in universities of the Republic of Kazakhstan: development challenges. Scientific Journal of Pedagogy and Economics, 2026. — No. 5. — P. 672-687. DOI:<https://doi.org/10.32014/2026.2518-1467.1310>.

© Тулағанов А.Б., Бигожин Р.М., Нұрмағамбетова А.И., 2026.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан.

E-mail: bigozhin@enu.kz.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА САПАНЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ҚЫЗМЕТІ: ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Тулағанов Анвар — PhD, Менеджмент кафедрасының профессор міндетін атқарушы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан,
E-mail: tab13011980@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-4169-8911>;

Бигожин Рысдаулет — докторант, Менеджмент кафедрасының оқытушысы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан,
E-mail: bigozhin@enu.kz, <https://orcid.org/0009-0007-0269-0104>;

Нұрмағамбетова Армияш — экономика бейіні бойынша доктор, ENU Graduate School of Business (ENU GSB) директоры, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан,
E-mail: nurmagambetova_ai@enu.kz, <https://orcid.org/0000-0002-3731-3970>.

Аннотация. Мақалада Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің тәжірибесі негізінде Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарында білім беру сапасын ішкі қамтамасыз ету жүйесінің қалыптасуы мен дамуы қарастырылады. Жоғары білім беру жүйесін цифрландыру және жаңғырту жағдайында білім беру қызметінің сапасын қамтамасыз ету университеттердің бәсекеге қабілеттілігін, институционалдық тұрақтылығын және стратегиялық даму мүмкіндіктерін айқындайтын маңызды факторлардың біріне айналуда. Зерттеудің мақсаты – Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің ішкі сапаны қамтамасыз ету

жүйесін талдау, оның жұмыс істеу ерекшеліктері мен негізгі проблемаларын анықтау, сондай-ақ жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігіндегі сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен ұсынымдарына (ESG) сәйкес жетілдіру бағыттарын негіздеу. Зерттеудің әдіснамалық негізін жүйелік және салыстырмалы талдау, ғылыми әдебиеттерді зерделеу, нормативтік-құқықтық актілер мен университеттің ішкі құжаттарына контент-талдау жүргізу, сондай-ақ білім беру қызметінің көрсеткіштерін жинақтау және талдау әдістері құрады. Зерттеу нәтижелері университетте халықаралық стандарттарға және білім беру сапасын үздіксіз жетілдіру қағидаттарына бағдарланған ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесінің қалыптасқанын көрсетті. Сонымен қатар сапаны қамтамасыз ету рәсімдерін университеттің стратегиялық басқару жүйесімен ықпалдастыруды күшейту, білім беру нәтижелерін бағалауда цифрлық талдау құралдарын кеңінен пайдалану және академиялық қоғамдастықта сапа мәдениетін дамыту қажеттілігі анықталды. Зерттеудің ғылыми маңыздылығы сапаны ішкі қамтамасыз етуді ұйымдастырушылық, ақпараттық және талдамалық тетіктерді біріктіретін кешенді басқару жүйесі ретінде қарастырумен айқындалады. Ал практикалық маңыздылығы алынған нәтижелерді Қазақстанның жоғары оқу орындарында сапаны басқарудың институционалдық және цифрлық тетіктерін жетілдіру үшін қолдану мүмкіндігімен сипатталады.

Түйін сөздер: жоғары білім, сапаны қамтамасыз ету, ESG стандарттары, университетті басқару, цифрландыру, сапа мәдениеті, білім беру менеджменті

© Тулаганов А.Б., Бигожин Р.М., Нурмагамбетова А.И., 2026.

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилёва,

Астана, Казахстан.

E-mail: bigozhin@enu.kz.

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ КАЧЕСТВА В ВУЗАХ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ

Тулаганов Анвар — PhD, исполняющий обязанности профессора кафедры менеджмента, Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилёва, Астана, Казахстан,

E-mail: tab13011980@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-4169-8911>;

Бигожин Рысдаулет — докторант, преподаватель кафедры менеджмента, Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилёва, Астана, Казахстан,

E-mail: bigozhin@enu.kz, <https://orcid.org/0009-0007-0269-0104>;

Нурмагамбетова Армияш — доктор по профилю «Экономика», директор ENU Graduate School of Business (ENU GSB), Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилёва, Астана, Казахстан,

E-mail: nurmagambetova_ai@enu.kz, <https://orcid.org/0000-0002-3731-3970>.

Аннотация. В статье рассматриваются особенности формирования и развития системы внутреннего обеспечения качества высшего

образования на примере Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилёва. В условиях цифровизации и модернизации системы высшего образования обеспечение качества образовательной деятельности приобретает стратегическое значение, становясь одним из ключевых факторов конкурентоспособности университетов, устойчивости их институционального развития и повышения эффективности образовательного менеджмента. Цель исследования заключается в анализе системы внутреннего обеспечения качества в Евразийском национальном университете имени Л.Н. Гумилёва, выявлении основных проблем её функционирования и обосновании направлений совершенствования в соответствии со стандартами и рекомендациями по обеспечению качества в Европейском пространстве высшего образования (ESG). Методологическую основу исследования составили методы системного и сравнительного анализа, изучения научной литературы, контент-анализа нормативных правовых актов и внутренних документов университета, а также обобщения и интерпретации показателей образовательной деятельности. Результаты исследования свидетельствуют о формировании в университете системы внутреннего обеспечения качества, ориентированной на международные стандарты, институциональную ответственность и принципы непрерывного совершенствования образовательных процессов. Вместе с тем выявлена необходимость усиления интеграции процедур обеспечения качества в систему стратегического управления университетом, расширения использования цифровых инструментов мониторинга и анализа образовательных результатов, а также развития культуры качества среди преподавателей, обучающихся и административно-управленческого персонала. Научная значимость исследования заключается в рассмотрении внутреннего обеспечения качества как комплексной управленческой системы, объединяющей организационные, информационные и аналитические механизмы регулирования образовательного процесса. Практическая значимость полученных результатов определяется возможностью их применения при совершенствовании институциональных механизмов управления качеством образования и цифровой трансформации систем внутреннего обеспечения качества в высших учебных заведениях Казахстана.

Ключевые слова: высшее образование, обеспечение качества, стандарты ESG, управление университетом, цифровизация, культура качества, образовательный менеджмент

Кіріспе. Жоғары білім беру жүйесін дамытудың қазіргі жағдайларында білім беру қызметтерінің сапасын қамтамасыз ету мәселесі өзекті болып табылады. Жаһандану, цифрландыру, жоғары оқу орындары арасындағы бәсекелестікті күшейту, сонымен қатар Қазақстанның халықаралық білім беру кеңістігіне кірігуі жоғары оқу орындарынан білім беру сапасын басқару

тетіктерін ұдайы жетілдіруді талап етеді. Осыған байланысты жоғары оқу орындарында сапаны ішкі қамтамасыз етудің тиімді жүйесін қалыптастыру ерекше өзекті болып отыр.

Осы тақырыпты таңдау Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарында сапаны қамтамасыз етудің ішкі тетіктерін зерделеу және жетілдіру қажеттілігіне байланысты туындады. Бүгінгі күні білім беру сапасы мәселелері университеттердің бәсекеге қабілеттілігін, олардың академиялық беделін және халықаралық стандарттарға сәйкестігін арттырудың негізгі факторларының бірі ретінде қарастырылады. Осы салада ғылыми зерттеулердің болуына қарамастан, жоғары білім беруді жаңғырту процестері, цифрлық технологияларды енгізу, жоғары оқу орындарының академиялық дербестігін кеңейту және студенттік бағдарланған оқытуға көшу сапаны ішкі қамтамасыз ету жүйесіне қойылатын жаңа талаптарды қалыптастырады. Тақырыпты зерттеудің өзектілігі университеттерде сапаның ішкі мәдениетін дамытуға бағытталған еуропалық стандарттар мен ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) ұсынымдарын енгізумен ұштасады. Қазіргі жағдайда сапаны ішкі қамтамасыз ету білім беру процесін бақылау құралы ғана емес, сонымен бірге жоғары оқу орнын стратегиялық басқарудың маңызды элементі болады. Зерттеудің мақсаты – Қазақстан Республикасының ЖОО-да сапаны ішкі қамтамасыз ету жүйесін зерттеу және оны жоғары білім беруді дамытудың қазіргі жағдайларында жетілдіру жөнінде ұсыныстар әзірлеу.

Әдебиеттерге шолу. Жоғары білім сапасын қамтамасыз ету проблемасы қазіргі заманғы білім беру саясаты мен білім беру менеджментінің негізгі тақырыптарының бірі болып табылады. Жаһандану, цифрландыру және университеттер арасындағы бәсекелестікті күшейту жағдайында сапаны ішкі қамтамасыз ету жүйесі білім беру қызметінің тиімділігін және жоғары оқу орындарының бәсекеге қабілеттілігін арттырудың маңызды тетігі ретінде қарастырылады.

Сапаны басқарудың теориялық негіздері шетелдік зерттеушілер Т.Шухарт пен У.Демингтің еңбектерінде қаланған, олар сапаны басқарудың, бақылаудың, талдаудың және процестерді жетілдірудің өзара байланысты компоненттерін қамтитын интеграцияланған жүйе ретінде қарастырды (Afifa, 2024). Шетелдік ғалымдардың ғылыми еңбектері жоғары білім беру сапасын қамтамасыз етудің алуан түрлі тәсілдерін көрсетеді. Сапаны статистикалық бақылау құралдарын енгізу және сапаны басқару жүйелерінде Шухарттың бақылау карталарын қолдану мәселелері М. Malindzakova, К. Čulková және Ја. Trpčevská (2023), онда процестер мониторингінің талдамалық әдістерінің тиімділігі атап көрсетіледі. А. Thomas (2011) білім беру қызметтерінің сапасы үшін университеттердің ішкі жауапкершілігінің маңыздылығын баса айтып, Англияның жоғары білім берудің институционалдық өзін-өзі бағалау тетіктерін зерттеді. А. Chu және D.F. Westerheijden (2002) Нидерландыда

сапаны ішкі және сыртқы бағалаудың өзара іс-қимылына назар аударатырып, жоғары білім сапасын қамтамасыз ету саясатын талдады.

P.M. Titimus (2020) жоғары білім беру жүйесінде үлкен деректер талдауын қолдануды сапаны басқарудың тиімділігін арттыру құралы ретінде қарастырады. Осыған ұқсас тәсіл білім сапасын қамтамасыз ету үшін деректерді талдау негізінде басқару шешімдерін қабылдауға арналған G.M. Manarbek, D.S. Zhaisanova және Z.T. Satpayeva (2024) зерттеуінде ұсынылған. Қазіргі заманғы зерттеулерде жоғары білім беруді интернационалдандыру үдерістеріне маңызды мән беріледі. A.T. Zheldybayeva, H.Ch. Brauweiler және A.S. Mukatau (2025) жұмысында Қазақстан білім беру хабы ретінде қарастырылады, ал интернационалдандыруды стратегиялық басқару білім беру қызметтерінің сапасын және жоғары оқу орындарының бәсекеге қабілеттілігін арттыру факторы ретінде айқындалады.

Қазақстанның жоғары білімін реформалау және Болон процесі қағидаттарын енгізу проблемалары Л.И.Зуева мен З.Н. Нұрлигенованың (2024) зерттеуінде көрініс тапқан. Авторлар Болон жүйесін іске асырудағы кемшіліктер мен қиындықтарды атап өтіп, сапаны ішкі қамтамасыз ету тетіктерін жетілдіру және ұлттық білім беру жүйесін халықаралық стандарттарға бейімдеу қажеттігін атап өткен. Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін бағалау және оның сапасын басқару мәселелері С.К. Искендірова мен С.Ж. Зейноланың (2024) жұмысында қаралады, онда жоғары білім беруді дамытудың қазіргі заманғы үрдістері мен білім беру қызметінің сапасын қамтамасыз ету тетіктері талданады. Жоғары білім сапасының проблемаларын зерттеуге отандық ғалымдар елеулі үлес қосты. С.М. Өмірбаев пен А.Б. Жұмағұлова (2021) ESG стандарттары мен ұлттық нормативтік-құқықтық база негізінде сапаны қамтамасыз етуді қарастырады. С.Д. Мұқанова, С.Қ. Әбілдина және А.А. Мұқатаев (2020) жоғары білім сапасын қамтамасыз етудің ұлттық моделінің құрамдас бөлігі ретінде ішкі сапа жүйесін зерттеуде.

Жоғары білім сапасын стандарттау және менеджмент мәселелері Ж.А. Кулекеев пен М.А. Скибаның (2018) еңбектерінде көрініс тапқан, онда университеттерде білім беру процестерін стандарттау және сапа менеджменті жүйесін енгізудің заманауи тәсілдері қарастырылады. Ғ.Мұтанов пен З.Мамықова (2022) жоғары оқу орындарында басқару шешімдерін қабылдау үшін деректерді талдау технологияларын қолдануды зерттеуде, бұл әсіресе білім берудің цифрлық трансформациясы жағдайында өзекті. Жоғары білім сапасын қамтамасыз етудің институционалдық аспектілері Yu. Pak, G. nurguzhina, D. Pak және A. Tebayeva (2024), онда жоғары білім беруді дамытудың әлеуметтік-экономикалық факторларын ескере отырып, сапаның орнықты ішкі тетіктерін қалыптастыру қажеттігі атап өтілген.

Сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйелерін дамыту үшін сапа мәдениетін, білім беру процестерінің ашықтығын, студентке бағдарланған оқытуды және

білім беру қызметін үздіксіз жетілдіруді дамытуға бағдарланған халықаралық ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, 2015) стандарттары ерекше маңызға ие.

Ғылыми әдебиетті талдау жоғары оқу орындарында сапаны ішкі қамтамасыз ету проблемасы көп қырлы болып табылатынын және білім беру ұйымында халықаралық стандарттарды, цифрлық технологияларды, басқару тетіктерін және сапа мәдениетін дамытуды үйлестіретін кешенді тәсілді талап ететінін көрсетеді. Сонымен қатар, сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйелерін университетті стратегиялық басқарудың жалпы жүйесіне ықпалдастыру мәселелері жеткілікті зерттелмеген күйінде қалып отыр, бұл Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті мысалында одан әрі зерттеудің өзектілігін айқындайды.

Әдістеме. Зерттеудің әдістемелік негізі Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің үлгісінде жоғары оқу орындарында сапаны ішкі қамтамасыз ету жүйесін зерделеудің кешенді тәсіліне негізделген. Зерттеу сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесін ұйымдастырудың ерекшеліктерін анықтауға, білім беру сапасын басқарудың қолданыстағы тетіктерінің тиімділігін талдауға және жоғары білімнің цифрлық трансформациясы жағдайында оларды жетілдіру бағыттарын айқындауға бағытталған. Негізгі зерттеу мәселесі Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-де сапаны ішкі қамтамасыз етудің қолданыстағы жүйесінің тиімділігін анықтау және оны халықаралық ESG стандарттарына, Болон процесінің қағидаттарына және білім беру менеджментінің қазіргі заманғы тәсілдеріне сәйкес жетілдіру мүмкіндіктерін анықтау болып табылады.

Зерттеу материалы ретінде жоғары білім саласындағы Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық құжаттары, ЖОО-ның сапаны қамтамасыз ету жөніндегі ішкі құжаттары, университеттің стратегиялық даму жоспарлары, сапа саясаты, білім беру бағдарламаларын аккредиттеу жөніндегі есептер, талдау материалдары, статистикалық деректер, сонымен қатар жоғары білім сапасын қамтамасыз ету проблемалары бойынша отандық және шетелдік авторлардың ғылыми жарияланымдары пайдаланылды. Зерттеу материалдарының сапалық сипаттамасы нормативтік құжаттардың мазмұнын, университеттің ішкі регламенттерін, ESG халықаралық стандарттарын, сонымен бірге білім беру менеджменті мен сапаны қамтамасыз ету жүйелеріне арналған ғылыми жұмыстарды талдауды қамтиды.

Материалдың сандық сипаттамасы университеттің білім беру қызметінің сапа көрсеткіштерін көрсететін статистикалық және талдамалық деректерді пайдаланумен ұсынылған: білім беру бағдарламаларын аккредиттеу нәтижелері, білім алушылардың үлгерімін мониторингілеу деректері, академиялық ұтқырлық көрсеткіштері, студенттер мен оқытушылардың сауалнама нәтижелері, сондай-ақ білім беру процесіне қатысушылардың

қанағаттанушылық көрсеткіштері. Зерттеудің дұрыстығы ресми ақпарат көздерін пайдаланумен, нормативтік базаны кешенді талдаумен және жоғары білім сапасын қамтамасыз ету проблемасына әртүрлі ғылыми тәсілдерді салыстырумен қамтамасыз етіледі. Зерттеу бірнеше кезеңмен жүргізілді. Бірінші кезеңде ғылыми әдебиетті, халықаралық стандарттарды және жоғары білім сапасын қамтамасыз ету жүйесін реттейтін нормативтік-құқықтық базаны талдау жүзеге асырылды. Сапаны басқарудың теориялық тәсілдері, сапаны ішкі қамтамасыз ету модельдері және оларды енгізудің халықаралық тәжірибесі зерделенді.

Екінші кезеңде Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-де сапаны ішкі қамтамасыз ету жүйесіне талдау жүргізілді. Сапаны басқарудың ұйымдық құрылымы, білім беру бағдарламаларының мониторингі тетіктері, сапаны ішкі бағалау рәсімдері және білім беру процесін басқарудың цифрлық құралдары зерделенді.

Үшінші кезеңде алынған нәтижелерді қорыту, проблемаларды анықтау және университеттің сапасын ішкі қамтамасыз ету жүйесін жетілдіру бойынша ұсыныстарды тұжырымдау жүзеге асырылды.

Зерттеуде жалпы ғылыми және арнайы әдістер кешені пайдаланылды. Ғылыми әдебиетті талдау әдісі жоғары білім сапасын қамтамасыз етудің теориялық тәсілдерін, сапаны басқарудың халықаралық модельдерін және білім беру менеджменті дамуының қазіргі заманғы үрдістерін зерделеу үшін қолданылды.

Салыстырмалы әдіс сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйелерін ұйымдастырудың отандық және шетелдік тәжірибесін салыстыруға, сондай-ақ университеттерде ESG стандарттарын енгізудің ерекшеліктерін айқындауға мүмкіндік берді. Контент-талдау университеттің ішкі құжаттарын, стратегиялық даму бағдарламаларын, сапаны қамтамасыз ету жүйесі туралы ережелерді және аккредиттеу жөніндегі есептерді зерттеу кезінде қолданылды. Статистикалық әдіс білім беру қызметінің сандық көрсеткіштерін талдау, білім беру сапасын мониторингілеу және талдамалық деректерді өңдеу нәтижелерін бағалау үшін пайдаланылды.

Нәтижелерді қорыту және түсіндіру әдісі университетте сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесін жетілдіру бойынша тұжырымдар мен практикалық ұсынымдарды тұжырымдауға мүмкіндік берді. Зерттеу процесінде білім беру процестерінің мониторингін және статистикалық деректерді жинауды қамтамасыз ететін университеттің қазіргі заманғы цифрлық және ақпараттық-талдамалық ресурстары пайдаланылды. Зерттеудің ғылыми жаңалығы жоғары білім беруді цифрландыру жағдайында университетті стратегиялық басқарудың интеграцияланған элементі ретінде сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесін қарастырудан тұрады.

Нәтижелер. Жоғары білімнің ғаламдануы және бәсекенің күшеюі жағдайында білім беру қызметінің сапасы стратегиялық маңызға ие болады.

Заманауи университет білім мен ғылым ордасы, сонымен қатар тұрақты және халықаралық бәсекеге қабілеттіліктің маңызды факторы сапа болып табылатын күрделі басқару жүйесі болып табылады.

Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарында сапаны қамтамасыз ету жүйесі білім беру қызметін басқарудың негізгі элементтерінің бірі болып табылады. Еліміздің көптеген жоғары оқу орындарында департаменттер, басқармалар немесе сапаны қамтамасыз ету бөлімдері әрекет етеді, олардың қызметі білім беру бағдарламаларының сапасын бақылауға, оқу процесінің мониторингін, ішкі аудит жүргізуге және аккредиттеуге дайындауға бағытталған.

Сапаны қамтамасыз ету департаменттері университеттің сапа менеджменті ішкі жүйесінің орталық буыны болып табылады. Олардың қызметі білім беру процесінің барлық негізгі бағыттарын қамтиды және жоғары оқу орнының орнықты дамуын қамтамасыз етуге бағытталған.

Мақсатқа қол жеткізудегі атқаратын негізгі міндеттері болып табылады:

- білім беру сапасының ішкі мониторингін ұйымдастыру;
- институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу процестерін үйлестіру;
- білім беру бағдарламаларының тиімділігін талдау;
- академиялық саясаттың сақталуын бақылау;
- білім алушылар мен оқытушыларға сауалнама жүргізу;
- стейкхолдерлердің қанағаттануын бағалау;
- ЖОО-ның рейтингтік қызметін сүйемелдеу;
- университетте сапа мәдениетін дамыту.

Сапаны қамтамасыз ету департаменттері әкімшілік, оқытушылар, білім алушылар және жұмыс берушілер арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді, бұл мәселелік сұрақтарды уақтылы анықтауға және басқарушылық шешімдерді қабылдауға мүмкіндік береді. Сапаны ішкі қамтамасыз етудің маңызды құралы білім беру процесіне қатысушылардың қанағаттануын бағалау болып табылады, мұнда білім алушылар арасында ЖОО таңдау, сессия қорытындысы бойынша сауалнама жүргізу, жұмыс берушілердің сауалнамалары, ПОҚ экожүйемен қанағаттану мониторингі, түлектердің кері байланысын талдау жүргізіледі. Әлеуметтанулық зерттеу нәтижелері басқару шешімдерін қабылдау және білім беру ортасын жетілдіру кезінде пайдаланылады.

Сапаны қамтамасыз ету бөлімі қызметінің негізгі бағыттары болып табылады:

- білім беру үдерісінің сапасына мониторинг жүргізу;
- аккредитациялық процестерді ұйымдастыру;
- білім беру бағдарламаларын іске асыруға мониторинг жүргізу;
- барлық стейкхолдерлермен сапаға қатысты әлеуметтанулық сауалнамалар жүргізу.

Кесте 1 — Қазақстан Республикасы ЖОО-дарында сапаны қамтамасыз ету департаменттері қызметі

Критерий	Ұлттық университеттер	Мемлекеттік өңірлік университеттер	Жеке университеттер
Ұйымдық мәртебесі	Дербес департамент немесе басқарма	Бөлім немесе сектор	Көбіне сапа және стратегиялық даму департаменті
Негізгі функциялары	Ішкі бақылау, БББ мониторинг, аккредитация және рейтинг	Оқу процесі мен құжатнаманы бақылау	Сапаны басқару, сандық мониторинг, КРІ талдау
Сапа мониторингі	Тұрақты және ішкі тексерулер мен мониторинг	Кезеңді мониторинг	Цифрлық құралдар арқылы тұрақты мониторинг,
Негізгі қиындықтар	Құрылымдық бөлімшелер қызметін үйлестіру күрделілігі	Кадрлық және цифрлық ресурстар жетіспеушілігі	Цифрландыруға үлкен шығындар
Ескерту – https://highedujournal.kz/index.php/1/issue/view/15/14 дереккөзі негізінде авторлар құрастырған			

Қазақстанның ұлттық университеттерінде сапаны қамтамасыз ету департаменттері анағұрлым дамыған құрылымға және кең өкілеттіктерге ие. Олардың қызметі сапаны ішкі бақылауға ғана емес, сонымен қатар халықаралық аккредиттеу стандарттарына сәйкестікке де бағдарланған. Мұндай ЖОО-лар цифрлық технологияларды, деректерді талдау жүйесін және тәуекелдерді басқару құралдарын белсенді енгізуде.

Өңірлік мемлекеттік жоғары оқу орындарында, мысалы Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінде сапаны қамтамасыз ету бөлімдері негізінен білім беру процесін бақылау және аккредиттеу үшін құжаттаманы дайындау функцияларын орындайды. Алайда, процестерді цифрландыру және автоматтандыру деңгейі ұлттық университеттермен салыстырғанда төмен күйінде қалып отыр, бұл қаржы және кадр ресурстарының шектелуіне байланысты. Жеке университеттер өз кезегінде қазіргі заманғы цифрлық құралдар мен сапа мониторингінің автоматтандырылған жүйелерін енгізуге едәуір көңіл бөледі. Олар үшін басқарудың икемділігіне, КРІ-ны, бизнес-талдау жүйелерін пайдалануға және білім алушылардың қанағаттануына тұрақты мониторинг жүргізуге бағдарлану тән.

Қазақстан Республикасының көптеген жоғары оқу орындарында мониторинг процестерін автоматтандыруға мүмкіндік беретін цифрлық платформалар (Platonus, Moodle, Canvas, Univer) колданылады. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде академиялық сапа департаменті нақты уақыт режимінде академиялық көрсеткіштерді талдауға мүмкіндік беретін білім беру бағдарламалары мониторингінің цифрлық жүйесін пайдаланады. Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде мұндай департамент университеттің ішкі нормативтік құжаттарын және академиялық адалдық қағидаттарын сақтау тұрғысынан құрылымдық бөлімшелердің қызметіне

жүйелі мониторинг және ішкі бақылау, білім беру және басқару қызметінің сапасы мәселелері бойынша университет басшылығы үшін талдамалық, ақпараттық және есептік материалдар дайындаумен айналысады. Satbayev University сапа департаменті жұмыс берушілермен бірлесіп инженерлік мамандықтардың білім беру бағдарламаларын қайта қарауға қатысады.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Сапаны қамтамасыз ету Департаменті қызметінің негізгі мақсаты университеттің білім беру және басқару қызметінің сапа жүйесін қамтамасыз ету және дамыту, процестердің тиімділігі мен ашықтығын арттыру, сонымен бірге ЖОО қызметінің Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, халықаралық стандарттарға және академиялық адалдық қағидаттарына сәйкестігін қамтамасыз ету болып табылады.

Кесте 2 — Қазақстан Республикасының ЖОО сапасын қамтамасыз ету жүйесіне талдау

Көрсеткіш	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	Satbayev University
Құрылымдық бөлімше	Аккредиттеу және білім беру бағдарламаларының сапасы орталығы	Сапаны қамтамасыз ету департаменті	Стратегиялық даму Департаменті – Бағалау және сапа бөлімі
Мақсаты	Білім беру бағдарламаларының сапасын бақылау және халықаралық аккредитация	Ішкі сапаны қамтамасыз ету және академиялық комплаенс жүйесін дамыту	Стратегиялық даму, сапаны басқару және халықаралық аккредитация
Негізгі функциялары	Білім беру бағдарламаларына мониторинг, ішкі аудит, рейтинг, аккредитация	Ішкі бақылау, мониторинг, KPI-жүйесі, академиялық комплаенс, әлеуметтанулық зерттеулер	KPI-талдау, сапаны бағалау, стратегиялық менеджмент
Ескерту – университеттердің ресми сайттары негізінде авторлар құрастырған			

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетіне сапаны қамтамасыз ету департаментіне ішкі сапаны қамтамасыз ету бөлімі, ішкі бақылау және академиялық комплаенс бөлімі, сонымен қатар әлеуметтанулық зерттеулер зертханасы кіреді (1-сурет). Процестердің ашықтығына, академиялық адалдықты сақтауға және білім беру қызметіне ішкі мониторинг жүргізуге баса назар аударылады.



Сурет 1 — Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Сапаны қамтамасыз ету департаментінің құрылымы

Ескерту – <https://enu.kz/kz/page/university/management-and-structure> дереккөзі негізінде авторлар құрастырған

Satbayev University-де сапаны қамтамасыз ету функциялары университеттің стратегиялық даму жүйесіне интеграцияланған. Стратегиялық даму департаменті халықаралық және ұлттық аккредиттеуді, KPI басқаруды, сапаны ішкі бағалауды және ESG және ISO 9001 қағидаттарын енгізуді үйлестіреді. Университет талдамалық және корпоративтік басқарудың цифрлық құралдарын белсенді қолданады.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті халықаралық рейтингтер мен академиялық аккредиттеу бойынша Қазақстанның көшбасшыларының бірі болып табылады. Сапаны қамтамасыз ету жүйесі білім берудің халықаралық стандарттарына, ғылыми қызметті дамытуға және білім беру бағдарламаларының тұрақты мониторингін бағдарланған

Сапа мәдениеті – білім беру қызметінің сапасын қамтамасыз етуге және үздіксіз жақсартуға бағытталған университеттің қызметкерлерімен бөлісетін ортақ құндылықтардың, принциптердің, нормалар мен тәсілдердің жиынтығы. Ол барлық стейкхолдерлерді: білім алушылардан бастап жұмыс берушілерді қамту арқылы білім беру бағдарламаларын терең трансформациялауды қарастырады. Сапа мәдениеті университеттің бірегейлігінің ажырамас бөлігі болып табылады. Университеттің сапа мәдениеті бақылаудан сапаны саналы қамтамасыз етуге өтуді қарастырады. Бұл жердегі қызмет нәтиже, ашықтық және дамуға бағдарланған бірыңғай құндылық ортасын құруды, объективті мәліметтер мен аналитикаға негізделген үздіксіз жақсартуды білдіреді.

Сапаны қамтамасыз ету қызметі университет басшылығына білім беру және басқарушылық қызметтің сапа сұрақтарына қатысты кешенді аналитикалық, ақпараттық және есеп беру материалдарын ұсына отырып, стратегиялық дамудың аналитикалық орталығына айналып отыр. Департаменттің білім беру бағдарламаларының тиімділігіне және тәуекелдер мен мүмкіндіктерді талдауға жүйелі мониторингтер жүргізу арқылы

университеттің үдемелі дамуын қамтамасыз етуге сүбелі үлес қосады. Сапаны қамтамасыз ету бойынша ішкі нормативтік құжаттарды өзектендіру, білім беру қызметіне мониторинг жүргізу, талдау және жетілдіру тетіктері білім беру бағдарламаларының бәсекеге қабілеттілігін, еңбек нарығы сұранысына және стейкхолдерлердің талаптарына бейімділікті арттыру үшін алғышарттар тудырады. Сапаны қамтамасыз ету саясатын жүйелі іске асыру университеттің зерттеушілік және білім беру әлеуетінің дамуына тікелей ықпал етеді.

Қазақстан Республикасының жоғары білім беру саласында Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті экономика мен еңбек нарығының өзекті қажеттіліктеріне бағдарланған инновациялық білім беру бағдарламаларын әзірлеу мен іске асыруда жетекші орын алады. Университетте «Қазақстан Республикасының жаңа кәсіптер мен құзыреттер атласы» және жетекші жұмыс берушілердің сұраныстары негізінде қалыптастырылған 38 бірегей білім беру бағдарламасы жүзеге асырылып отыр.

Кесте 3 — 2025-2026 оқу жылындағы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті бойынша білім алушылар туралы ақпарат

Көрсеткіш	Мәлімет
Жалпы білім алушылар саны	26 934
Бакалавриатта оқитындар саны	22 277
Магистратурада оқитындар саны	3 475
Докторантурада оқитындар саны	1 182
2025 жылғы ҰБТ орташа балы	108 балл
100 балдан жоғары жинаған студенттердің үлесі	77%
2025 жылы бакалавриаттың 1-курс грантына қабылданғандар	4 000-ға жуық
Оның ішінде «Алтын белгі» иегерлері	765
Ескерту – https://edu.enu.kz/ дереккөзі негізінде авторлар құрастырған	

Бүгінгі таңда университетте 26934 білім алушы бакалавриат, магистратура және докторантура бағдарламалары бойынша оқиды. 2025 жылы ЕҰУ-ға түскен талапкерлердің ҰБТ-ның орташа балы - 108 балл құрайды. 100 балдан астам студенттердің үлесі 77% тең. 2025 жылы бакалавриаттың бірінші курсының грантына 4000-ға жуық адам қабылданды, олардың 765-і «Алтын белгі» иегерлері болып табылады. Докторанттар саны - университеттің ғылыми-зерттеу әлеуетін көрсететін маңызды индикаторлардың бірі. Бұл көрсеткіштер жоғары оқу орнының білім беру сапасы, талапкерлердің академиялық деңгейі және университеттің тартымдылығы жөнінде ақпарат береді. Астана қаласындағы ірі ұлттық университет ретінде сапа көрсеткіштерін қамтамасыз ету маңызды болып табылады.

Талқылау. Қазақстан Республикасында кадрлар даярлаудың негізгі бағыттары заманауи ғылыми-технологиялық дамудың басым бағыттарын қамтиды. Осыған орай ЕҰУ ақпараттық технологиялар саласында университет жасанды интеллект, криптология, заттар интернеті және

киберфизикалық жүйелер бойынша мамандар даярлауда көшбасшы болып табылады. Инженерлік-технологиялық кластерде ғарыш техникасы, ұшқышсыз жүйелер, энергияны үнемдейтін құрылыс және цифрлық жобалау саласындағы білім беру бағдарламалары бар. Биотехнология мен экологиялық қауіпсіздікке, соның ішінде радиациялық және биологиялық қорғаныс мамандарын даярлауға көп көңіл бөлінеді.

STEM-білім беру, педагогикалық өлшемдер және инклюзивті оқыту жөніндегі бағдарламаларды қоса алғанда, педагогикалық инновацияларды дамыту маңызды бағыт болып табылады. Сонымен қатар, халықаралық білім беру бағдарламалары, оның ішінде шетелдік университеттермен және индустриалды серіктестермен бірлесіп әзірленген қос диплом форматтары белсенді түрде әрекет етеді. Академиялық және тәжірибеге бағдарланған даярлықты интеграциялауға негізделген білім беру бағдарламаларын әзірлеуге кешенді тәсіл жұмысқа орналасу деңгейі жоғары болатын түлектерге сұраныс тудырады. Университет экономиканы дамытудың халықаралық стандарттары мен стратегиялық басымдықтарына сәйкес келетін кадрларды даярлаудың заманауи моделін қалыптастырып келеді.

Сапаны қамтамасыз ету қызметі трансформациялық өзгерістер үшін алғышарттар қалыптастыратын дамушы, басқармалы және тұрақты жетілдіруші қызмет болып табылады. Бұл бағыттағы жүйелік жұмыстар білім беру бағдарламасының жоғары деңгейін қолдап, сонымен қатар жаңа академиялық мәдениет – жауапкершілік, ашықтық және тұрақты жетілдіру мәдениетін дамытады.

Қорытынды. Жоғары білім беру жүйесін жаңғырту және Қазақстанның халықаралық білім беру кеңістігіне кірігуі жағдайында жоғары оқу орындарында сапаны ішкі қамтамасыз етудің тиімді жүйесін дамыту ерекше маңызға ие болады. Сапаны ішкі қамтамасыз ету білім беру қызметін бақылау тетігі ретінде ғана емес, сонымен қатар білім беру ұйымының бәсекеге қабілеттілігін, академиялық беделін және орнықты дамуын арттыруға бағытталған университетті басқарудың стратегиялық құралы ретінде де қарастырылады. Зерттеу нәтижелері Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-де білім беру бағдарламаларына мониторинг жүргізу, сапаны ішкі бағалау, академиялық бақылау және стратегиялық жоспарлау рәсімдерін қоса алғанда, сапаны ішкі қамтамасыз етудің негізгі ұйымдастырушылық тетіктері қалыптастырылғанын анықтауға мүмкіндік берді. Университет халықаралық сапа стандарттарына бағдарланады және білім беру процестерін басқарудың цифрлық құралдарын енгізеді.

Сонымен қатар, сапаны қамтамасыз ету процестерінің университетті стратегиялық басқару жүйесіне жеткіліксіз интеграциялануына, деректерді талдамалық өңдеу тетіктерін жетілдіру қажеттілігіне, білім алушылар мен оқытушылардың сапаны қамтамасыз ету процестеріне қатысу деңгейін арттыруға, сонымен бірге білім беру ортасында сапа мәдениетін

одан әрі дамытуға байланысты жекелеген проблемалар анықталды. Осыған байланысты сапаны қамтамасз ету департаментінің мониторинг қорытындылары бойынша түзету іс-шараларын мұқият орындау қажет. Алынған нәтижелер сапаны ішкі қамтамасыз ету процестерін университетті басқарудың жалпы жүйесіне ықпалдастыру, цифрлық технологиялар мен data-driven тәсілдерін пайдалану білім беру қызметінің тиімділігін және білім беру қызметтерінің сапасын арттыруға ықпал етеді деген болжамды растайды.

Зерттеудің ғылыми маңыздылығы жоғары білімнің цифрлық трансформациясы жағдайында жоғары оқу орындарында сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесін ұйымдастырудың қазіргі заманғы тәсілдерін нақтылау болып табылады. Практикалық маңыздылығы Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ және Қазақстан Республикасының басқа да жоғары оқу орындарында сапаны басқару жүйесін жетілдіру үшін ұсынылған ұсынымдарды пайдалану мүмкіндігінен тұрады. Зерттеулердің перспективалары білім беру сапасы мониторингінің цифрлық модельдерін әзірлеумен, білім беру деректерін талдаудың зияткерлік жүйелерін енгізумен, білім беру менеджментінде экожүйелік тәсілді дамытумен, сондай-ақ сапаны ішкі қамтамасыз ету жүйесінде білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара іс-қимылының тиімділігін арттыру тетіктерін зерттеумен байланысты.

Зерттеу нәтижелері даму стратегияларын әзірлеу, сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйелерін жетілдіру, институционалдық және мамандандырылған аккредиттеуге дайындау кезінде, сондай-ақ жоғары білім беру саласындағы басқару шешімдерін қалыптастыру кезінде жоғары оқу орындарының қызметінде пайдаланылуы мүмкін.

References

Afifa A. (2024) Peningkatan Mutu Pendidikan Menurut Dr. W. Edward Deming [Improving the quality of education according to Dr. W. Edward Deming]. Neraca: Jurnal Pendidikan Ekonomi, 2(9). — P. 84–96. <https://doi.org/10.33084/neraca.v9i2.6152> (in Indonesian)

Chu A., & Westerheijden D.F. (2002) Quality assurance policies in Dutch higher education: Interaction between internal and external evaluation. Higher Education Policy, 15(3). — P. 239–255. (in Eng)

Iskenderova S.K., & Zeinolla S.Zh. (2024) Otsenka sistemy vysshego obrazovaniya Kazakhstana i voprosy upravleniya ee kachestvom [Assessment of the higher education system of Kazakhstan and issues of its quality management]. Ekonomicheskaya seriya Vestnika ENU im. L.N. Gumileva, 2. — P. 121–140. <https://doi.org/10.32523/2789-4320-2024-2-121-140> (in Russ)

Kulekeev Zh.A., & Skiba M.A. (2018) Zhogary bilim beru zhuyesindegi sapa menedzhmenti zhane standarttau [Quality management and standardization in the higher education system]. Almaty: Raritet. (in Kaz)

Malindzakova M., Čulková K., & Trpčevská Ja. (2023) Shewhart control charts implementation for quality and production management. Processes, 11(4). — Article 1246. <https://doi.org/10.3390/pr11041246> (in Eng)

Manarbek G.M., Zhaisanova D.S., & Satpayeva Z.T. (2024) Data-driven decision making in higher education to ensure quality education: A bibliometric review study. Bulletin of Toraigrov University. Economic Series, 3. — P. 264–279. <https://doi.org/10.48081/VOHV9089> (in Eng)

Mukanova S.D., Abildina S.K., & Mukataev A.A. (2020) Zhogary bilim beru sapasyn kamtamasyz etudin ulttyk modeli zhane ishki sapa zhuyesi [National higher education quality assurance model and internal quality system]. *Pedagogika zhane psihologiya*, 2. — P. 78–86. (in Kaz)

Mutanov G., & Mamykova Z. (2022) Zhogary oku oryndaryn baskarudagy derekterdi taldaу tekhnologiyalary [Data analysis technologies in the management of higher education institutions]. *Kazakhstan zhogary mektebi*, 1. — P. 15–24. (in Kaz)

Omiraev S.M., & Zhumagulova A.B. (2021) ESG standarttary negizinde zhogary bilim sapasyn kamtamasyz etu maseleleri [Higher education quality assurance issues based on ESG standards]. *KazUU Khabarshysy*, 3. — P. 45–53. (in Kaz)

Pak Yu., Nurguzhina G., Pak D., & Tebayeva A. (2024) Institutional aspects of higher education quality assurance: A socio-economic view. *Education. Quality Assurance*, 1(34). — P. 42–52. https://doi.org/10.58319/26170493_2024_1_42 (in Eng)

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) (2015) Brussels: European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA). (in Eng)

Thomas A. (2011) Internal quality assurance mechanisms in higher education institutions in England. *Quality in Higher Education*, 17(2). — P. 145–158. (in Eng)

Titimus P.M. (2020) Big data analytics in higher education quality management. *International Journal of Educational Management*, 34(5). — P. 789–803. (in Eng)

Zheldybayeva A.T., Brauweiler H.Ch., & Mukatay A.S. (2025) Kazakhstan as an education hub: Strategic management of internationalization. *Central Asian Economic Review*, 1(160). — P. 141–156. <https://doi.org/10.52821/2789-4401-2025-1-141-156> (in Eng)

Zueva L.I., & Nurligenova Z.N. (2024) Bolonskaya sistema obrazovaniya i reformirovanie vysshei shkoly RK: nedostatki i slozhnosti realizatsii [Bologna education system and reform of higher education of the Republic of Kazakhstan: Shortcomings and difficulties of implementation]. *Trudy universiteta*, 2(95). — P. 287–293. https://doi.org/10.52209/1609-1825_2024_2_287 (in Russ)

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the Central Asian Academic Research Center LLP

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the journals of the Central Asian Academic Research Center LLP implies that the described work has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The Central Asian Academic Research Center LLP follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the Cross Check originality detection service <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/ or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the Central Asian Academic Research Center LLP.

The Editorial Board of the Central Asian Academic Research Center LLP will monitor and safeguard publishing ethics.

Requirements for articles design for publication in the journal are available on the websites:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Managing Editor: A.Shormakova

Editors: D.S. Alenov, M.Konyrbekov

Computer layout: G.D. Zhadyranova

Signed for print: October 15, 2026

Format: 70×90 1/16. 26.5 printed
sheets. Order No. 5.